

WSTĘP

Prezentowany wybór wystąpień obejmuje okres 2018–2020, a więc czas, w którym kształtowało się wiele dzisiejszych wyzwań. Jednym z nich było umocnienie bezpieczeństwa kraju poprzez zacieśnienie sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi. Na wzajemne relacje negatywnie wpływał kryzys związany z nowelizacją ustawy o IPN i amerykańską ustawą 447, dotyczącą restytucji mienia żydowskiego w Polsce. Trudności zostały przewyżczone dzięki współpracy Polski z USA w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, wspólnym inicjatywom na rzecz wolności religii, a przede wszystkim – dzięki konferencji bliskowschodniej w Warszawie, która była ważnym krokiem na drodze do zawarcia historycznych Porozumień Abrahamowych. Ścisła współpraca z USA zaowocowała zwiększeniem amerykańskiej obecności wojskowej w naszym kraju, której ramy prawne nadała umowa z sierpnia 2020 r. Z dzisiejszej perspektywy trudno przecenić znaczenie polsko-amerykańskiej współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa.

Zastosowanie przez Komisję Europejską w grudniu 2018 r. mechanizmu z art. 7 Traktatu o UE wymagało przystąpienia do obrony interesów Polski. MSZ podjął działania dyplomatyczne, m.in. przedstawiając białą księgę ws. reform polskiego wymiaru sprawiedliwości, w konsekwencji których Komisja Europejska nie zdołała uzyskać wymaganej większości do przejścia do kolejnego etapu przewidzianego w art. 7. Ważnym zadaniem MSZ było też przedstawianie polskiej wizji integracji europejskiej, m.in. w ramach konsultacji obywatelskich na temat przyszłości Unii. W marcu 2020 r. dział członkostwo RP w Unii Europejskiej został podporządkowany premierowi i włączony w struktury KPRM.

W stosunkach z Niemcami ważną rolę odgrywały kwestie historyczne (spotkanie ministrów w 75. rocznicę Powstania Warszawskiego), a różnice dotyczyły postrzegania bezpieczeństwa energetycznego i stosunku do Nord Stream 2. Relacje z Francją należy określić jako

dobrze (podpisanie partnerstwa strategicznego w czasie wizyty prezydenta Emmanuela Macrona w Warszawie w 2020 r.). Intensywnie rozwijała się współpraca ze Zjednoczonym Królestwem (spotkania ministrów spraw zagranicznych i obrony w formule kwadrygi). Naprawione zostały relacje z Litwą i Ukrainą, czego ukoronowaniem było powołanie w lipcu 2020 r. Trójkąta Lubelskiego. Poparcie dla europejskich aspiracji państw Bałkanów Zachodnich potwierdziło przewodnictwo Polski w Procesie Berlińskim w 2019 r.

Polska polityka zagraniczna opierała się na wartościach takich jak szacunek dla prawa międzynarodowego, praw człowieka i wolności religii. Ukoronowaniem działań Polski w tym zakresie było ustanowienie przez ONZ Dnia Upamiętnienia Ofiar Aktów Przemocy ze względu na Religię lub Wyznanie.

Książka obrazuje też działania dyplomatyczne podejmowane w zakresie współpracy z państwami pozaeuropejskimi (Chiny, Korea, Indie, Brazylia, państwa Zatoki Perskiej), dyplomacji ekonomicznej, polityki kulturalnej, polityki historycznej, szczególnie ważnej w stulecie odzyskania niepodległości, współpracy z Polonią i Polakami za granicą oraz reformy polskiej służby zagranicznej i współpracy ze środowiskami eksperckimi.

Pragnę podziękować Polskiemu Instytutowi Spraw Międzynarodowych za podjęcie inicjatywy wydania tej publikacji, przetłumaczenie części materiałów, uzyskanie koniecznych zgód i staranną edycję. Mam nadzieję, że przyczyni się ona do lepszego zrozumienia polityki zagranicznej RP w latach 2018–2020 oraz jej dzisiejszych uwarunkowań.

Jacek Czaputowicz